

Ed van der Elsken

Ed van der Elsken met Erik de Vries tijdens de viering van het 75-jarig bestaan van het Nat.Lab.

Hans Brink (NLJ 01-02-1991)

Plotseling stond hij voor me in de hal van WBp. Klein, bontmuts op, bontjas aan en daaronder basketbalschoenen. Later bleek onder de bontjas nog een prachtig krijtstreepjak te zitten. Wakkere blauwe ogen, ontwapenende blik en zéér aanwezig: Ed van der Elsken, fotograaf en cineast.

Het zal in 1983 zijn geweest. In opdracht van het Rijksmuseum fotografeerde hij de "Omroep in de jaren '90" en bij Philips zou toch wel iets van de toekomstige techniek te zien zijn.

Zo kwam hij bij ons. We hebben toen een kleine dag op het Nat.Lab. rondgelopen en getracht die opdracht in beelden te vangen.

Twee foto's, als ik me goed herinner, zijn in de collectie van het Rijksmuseum opgenomen. Op één daarvan staat Kroon, die nog steeds prat gaat op het feit dat hij nu in een museum hangt. Door zijn enthousiasme van die dag kreeg ik later het idee om met hem een fotoreportage over het Nat.Lab. te maken.

De destijds in het Nat.Lab.-archief aanwezige foto's waren vaak van een schitterende technische kwaliteit met prachtige onderwerpen, maar misten emotie. Je zag er niet aan hoe dat lab nou was.

In 1984 zijn we begonnen en hebben in dat jaar een dag of zeven rondgebanjerd. Soms snel in en uit een kamer. Soms veel langer met hele discussies en vraag om uitleg, die - voorbeeldig als Nat.Lab.-bers doorgaans zijn - prompt werd gegeven en vervolgens niet altijd echt werd begrepen. Maar dat gaf niet; er was contact over en weer. Hij liet dan vaak de "slachtoffers" echt poseren, omdat ze voor een ongedwongen opname de ongedwongenheid misten.

Kreeg hij de kans om onopvallend te werken dan leverde dit vaak prachtige resultaten, zie bijv. de foto's van het afscheid van Hajo Meyer en de prachtige foto van Prof. Tellegen in kantine van WB in zijn fotoboek ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Nat.Lab.

Later hebben we nog eens WAY en WAX "gedaan". Het laatst was hij actief voor ons op de dag dat we het 75-jarig bestaan vierden. Daar fotografeerde hij o.a. de VIPs die zojuist zijn fotoboekje hadden ontvangen. Op die dag heb ik zijn camera vastgehouden en is bijgaande foto gemaakt. Samen met Erik de Vries, die in 1930 op het Nat.Lab. begon (uitspraak: "Ik ben al meer dan 60 jaar met Philips- en Philips met mij"), aan de wieg stond van de televisie en zelf grote bijdragen heeft geleverd aan de volwassenwording van dit medium.

Vrijdag vlak voor oudjaar is Ed overleden. Hij laat ons een uniek tijdsdocument na in de vorm van ca. 2500 negatieven: het Nat.Lab. gefotografeerd door Ed van der Elsken in de jaren '84 tot '90.